

EDUCATIEF GRADUAAT IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

HOGESCHOOL WEST-VLAANDEREN

TOETS NIEUWE OPLEIDING • ADVIESRAPPORT

14 JANUARI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	12
2.4	Eindoordeel.....	15
3	Beoordelingsproces	16
4	Overzicht oordelen	17
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	18
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	19
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	20
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	21
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	22

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De educatieve graduaatsopleiding voor het secundair onderwijs van Hogeschool West-Vlaanderen (Howest) bestaat uit 90 studiepunten (SP), waarvan 30 SP praktijk en 60 SP theorie. De opleiding zal georganiseerd worden op twee campussen, in Brugge en Oudenaarde. Het programma wordt gedifferentieerd aangeboden, met voltijdse en deeltijdse trajecten en twee instapmomenten per jaar. Er is bovendien keuze tussen dag,- avond of zaterdagonderwijs en studenten kunnen opleidingsonderdelen volgen via contactonderwijs of 'blended learning'. Voor de invulling van de praktijkcomponent kan naast de reguliere stages ook gekozen worden voor een Leerkracht-in-Opleiding (LIO)-traject of voor werkplekleren.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) is van mening dat de beoogde Opleidings specifieke Leerresultaten (OLR) van de opleiding wat betreft niveau en oriëntatie passen binnen de Vlaamse Kwalificatiestructuur (VKS). Het beoogde profiel van de opleiding werd voldoende geverifieerd bij de stakeholders. Wel vindt de commissie dat er een duidelijke verbetermarge is in het aanscherpen van de eigen visie en de specificiteit van het profiel van de praktijkleerkracht op graduaatsniveau waartoe de Howest wil opleiden. Verduidelijking van dit niveau zorgt ervoor dat het curriculum daar goed op afgestemd kan worden. Bovendien is een eenduidige beschrijving van het graduaatsniveau nodig om aan het eind van de opleiding te kunnen toetsen of de student dit niveau ook daadwerkelijk beheerst.

De opleiding biedt de studenten een onderwijsleeromgeving die hen in staat stelt de beoogde leerresultaten te realiseren. De DLR worden via competentietrajecten op adequate wijze vertaald in leerdoelen op het niveau van de opleidingsonderdelen. Het didactisch concept is in lijn met het beoogde opleidingsprofiel. De commissie waardeert dat het programma gedifferentieerd wordt aangeboden en verwelkomt dat de opleiding op deze manier effectief de drempel voor de beoogde doelgroep verlaagt. De commissie komt tot de conclusie dat de vier pijlers die het programma structuur geven, sterk en doordracht zijn. Ze zorgen voor een logische opbouw en bieden de studenten een duidelijke leerlijn. Samen met de harde volgtijdelijkheidseisen zorgen ze ervoor dat de studenten, onafhankelijk van het gekozen traject, het educatieve graduaatsniveau kunnen bereiken.

Voor wat betreft de ruimte die in de opleiding aan de praktijkcomponent wordt gewijd, stelde de commissie vast dat de opleiding voldoet aan het decretale minimum. De commissie waardeert dat de opleiding in een LIO-traject voorziet en ook werkplekleren als een optie ziet voor studenten die het reguliere traject voltijds aanvatten. Ze is van mening dat de begeleiding voor de stages, ook in het LIO-traject, aan de maat is. Wel raadt ze aan om de studenten al in het eerste semester in contact te laten komen met een reële schoolcontext en dit contact vervolgens in elk semester van het modeltraject te voorzien.

De commissie vindt de kwaliteit en de kwantiteit van de staf voldoende. Ze heeft waardering voor de ambitie om de verschillende vakdidactieken apart aan te bieden. De commissie steunt de plannen van de opleiding om hiervoor een beroep te doen op vakdidactisch sterke stagementoren uit partnerscholen. Ze wijst erop dat dit enerzijds betekent dat er structurele en voortdurende aandacht voor kwaliteitscontrole bij aanwerving van deze mentoren dient te zijn en anderzijds voor professionalisering van deze groep. De commissie stelde vast dat de opleiding hiervoor kan terugvallen op bestaande initiatieven en structuren binnen de Howest.

De commissie is van mening dat de in-, door- en uitstroombegeleiding aan de maat is. Ze ondersteunt de opleiding in het streven naar een laagdrempelige procedure voor het aantonen van beroepservaring. Ze vraagt met aandrang dat de Vlaamse overheid snel een beslissing neemt over de procedure, want verder uitstel staat een tijdige informatiecampagne voor toekomstige studenten in de weg.

Sterk vindt de commissie dat de eerste pijler van het curriculum gericht is op de ontwikkeling van basisvaardigheden en fungeert als een soort screeningsmodule, van waaruit de trajectbegeleiding vertrekt.

De commissie komt tot de conclusie dat de opleiding beschikt over een kwaliteitsvol toetsstelsel. De opleiding schrijft zich in op het Howest-brede toetsbeleid, dat heldere procedures heeft die ertoe leiden dat de toetsing valide, betrouwbaar en transparant is. De manier waarop het eindniveau van de studenten wordt vastgesteld, voldoet aan de eisen. De commissie stelde vast dat alle DLR op integratieniveau getoetst worden. Dit gebeurt in elk traject op basis van de toetsing in drie opleidingsonderdelen. De opleiding heeft een duidelijke visie over de rol van het werkveld in deze eindexamen. De commissie beveelt de opleiding echter aan om met absolute prioriteit een beslissing te treffen over de exacte manier waarop de toetsing van het eindniveau zal gebeuren. Dit houdt enerzijds in dat er helderheid komt over de vorm waarin studenten het eindniveau zullen bewijzen (bv. portfolio, POP, observatie of een combinatie hiervan). Anderzijds moet ook het geplande evaluatie-instrument worden uitgewerkt, dat duidelijke criteria en gedragsindicatoren biedt op basis waarvan het eindniveau in de verschillende opleidingsonderdelen kan worden vastgesteld. De competentietrajecten vormen hiervoor een geschikt vertrekpunt. De commissie beveelt bovendien aan snel werk te maken van het verder concretiseren van de specifieke visie op de praktijkleraar op niveau 5, zodat deze aangescherpte visie dan gebruikt kan worden om het evaluatie-instrument uit te werken.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding de opgesomde verbeterpunten op korte termijn kan realiseren. Ze baseert dit vertrouwen ten eerste op de vaststelling dat de kernen van de verdere uitwerking tijdens het gesprek naar voren kwamen. Ten tweede kan de opleiding een beroep doen op de ondersteunende diensten van de hogeschool. Ten derde staat ook de uitgebreide expertise binnen de CVO's ter beschikking. De commissie raadt aan deze expertise nog beter te betrekken in de uitwerking van de visie, curriculum en toetsing van de opleiding.

De commissie die de educatieve graduaatsopleiding voor het secundair onderwijs heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Den Haag, 14 januari 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding
Educatief graduaat in het secundair onderwijs van Hogeschool West-Vlaanderen,

Martine Tritz
(voorzitter)

Jetje De Groof
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De commissie nam in het zelfevaluatie-rapport kennis van de visie van de Hogeschool West-Vlaanderen (Howest) op de educatieve graduaatsopleiding. De opleiding wil leerkrachten afleveren die het onderwijs van de toekomst mee vormgeven. Dit houdt onder andere in dat hij/zij interactie en nieuwsgierigheid in krachtige en veilige leeromgevingen stimuleert; innovatief en flexibel is; digitaal geletterd is; en verantwoordelijkheid toont. Tijdens de gesprekken benadrukte de opleiding het belang van ondernemingszin, creativiteit en reflectieve houding als basisattitudes. De leerkrachten waartoe Howest opleidt zijn bereid te experimenteren om leerlingen in hun klas te inspireren. Doorheen de praktijkgerichte opleiding ontwikkelt de student zich van vakexpert naar professionele leerkracht, waarbij hij/zij een voorbeeldrol vervult. Bij dit alles wil de opleiding de ervaring van de student in een praktijkvak centraal stellen. De leerkracht beschouwt bovendien democratische geletterdheid, maatschappelijke betrokkenheid en een brede zin voor duurzaamheid als hefboomen om burgerschap in onderwijs te ondersteunen.

Dit profiel past in de bredere visie van Howest voor alle educatieve opleidingen, waarin er ook aandacht is voor de verschillen tussen de opleidingsniveaus. De opleiding lichtte tijdens de gesprekken toe dat zowel leerkrachten op graduaats- als op bachelorniveau in staat zijn om in hun klas (microniveau) een sterke leeromgeving te creëren. Op schoolniveau (mesoniveau) is er wel een verschil in de zin dat van een leerkracht op niveau 6 verwacht wordt dat/hij zij initiatieven neemt, terwijl de leerkracht op niveau 5 vooral medeverantwoordelijkheid moet nemen. Uitgelegd werd dat op het niveau van onderzoek en onderzoeksvaardigheden de graduaatsleerkracht niet in staat moet zijn zelfstandig een onderzoeksproces te doorlopen. Wel moet hij/zij onderzoeksuitkomsten kritisch kunnen bekijken en implementeren in de eigen klascontext.

De commissie stelde vast dat de opleiding de Domeinspecifieke Leerresultaten (DLR), die werden opgesteld in de schoot van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), overneemt als Opleidingsspecifieke Leerresultaten (OLR). Het informatiedossier beschrijft dat dit DLR tot stand kwam op basis van de tien functionele gehelen van de basiscompetenties van leraar, de set van attitudes van pas afgestudeerde leerkrachten en de Dublindescriptoren. Tijdens het gesprek werd toegelicht dat de opleiding besliste om geen aparte OLR uit te werken, aangezien ze mee in de ontwikkelgroep van de VLHORA zat en de klemtonen die de opleiding belangrijk acht, werden meegenomen in het DLR.

De commissie ging in gesprek over de vraag of de OLR en het beoogde niveau van de opleiding wel voldoende aansluiten bij de doelgroep. Uitgelegd werd dat in het ontwikkelproces op verschillende momenten de input gevraagd is van stakeholders, met als doel deze aansluiting te borgen. Dat er in de opleiding bijzondere aandacht uitgaat naar schriftelijke, mondelinge en ICT-vaardigheden (zie standaard 2) is daar een resultaat van. De commissie vernam tijdens het gesprek dat voor de opleidingsvisie en het opleidingsconcept breed is afgestemd met het werkveld, huidige studenten en opleidingsteams in de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's). Vanuit het werkveld werden zowel stagementoren als directies betrokken.

De commissie stelde in het zelfevaluatie-rapport vast dat de opleiding voor wat betreft afstemming met stakeholders zal inkantelen in de Howest-structuur, waarin elke opleiding verplicht over een werkveldcommissie beschikt, die twee keer per jaar samenkomt en waarvan de actiepunten structureel worden opgevolgd binnen het systeem van interne kwaliteitszorg. De commissie besprak op welke manier de visie op de opleiding en de doelstellingen internationaal gebenchmarked zijn met vergelijkbare opleidingen. Aangestipt werd dat binnen de VLHORA de DLR bij het werkveld en ook internationaal is afgestemd. De opleiding vermeldt ook dat bij het opstarten van de opleiding sterk zal moeten worden ingezet op het kenbaar maken van de visie en het DLR bij alle stakeholders.

Overwegingen

De commissie is van mening dat de beoogde OLR van de educatieve graduaatsopleiding voor het secundair onderwijs van Howest wat betreft niveau en oriëntatie passen binnen de VKS. Wel vindt de commissie dat er een duidelijke verbetermarge is in het aanscherpen van de eigen visie van de opleiding en de specificiteit van het profiel van de praktijkleerkracht op graduaatsniveau waartoe de Howest wil opleiden. De commissie beveelt de opleiding aan hiervoor nog meer een beroep te doen op de expertise die in de opleidingsteams van de CVO's aanwezig is. Verduidelijking van dit niveau zorgt ervoor dat het curriculum daar goed op afgestemd kan worden. Bovendien is een eenduidige beschrijving van het graduaatsniveau nodig om aan het eind van de opleiding te kunnen toetsen of de student dit niveau ook daadwerkelijk beheerst.

De commissie is van mening dat het beoogde profiel en de DLR voldoende geverifieerd werd bij de stakeholders van de opleiding. De commissie stelde vast dat met name op het niveau van de VLHORA en de instelling internationale afstemming plaatsvond. De opleiding wordt aangemoedigd deze oefening ook op opleidingsniveau verder te zetten.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Het zelfevaluatie-rapport beschrijft dat de opleiding kiest voor een didactisch concept waarin experimenteren en reflectie centraal staan. Studenten worden begeleid in kleine groepen, waarin formatieve evaluatie belangrijk is. Ze krijgen inzicht in hun eigen stijl en verbinden dit aan een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP). De student evolueert van vakexpert naar een zelfsturende leerkracht van de toekomst. Daarbij wijzigt de rol van de leerkracht doorheen het traject van een meer sturende naar een coachende rol. Voor de didactische werkvormen geldt dat ze in functie van de leerdoelen gekozen dienen te worden en activerend moeten zijn. De commissie stelde in de ECTS-fiches vast dat deze regel bij de uitwerking van de opleidingsonderdelen gevolgd wordt. De gebruikte studiematerialen dienen bovendien te voldoen aan de Howest-brede kwaliteitscriteria.

De opleiding zal aangeboden worden op twee campussen, in Brugge en Oudenaarde, en behoudt het huidige diverse aanbod van de CVO's, met dag- en avondonderwijs, aanbod op zaterdag en 'blended learning'. Door dit flexibele aanbod wil de opleiding de instap zo laagdrempelig maken voor de doelgroep en aansluiten op de noden van de studenten. Studenten kunnen voor elk opleidingsonderdeel kiezen of ze het in 'blended learning' dan wel in contactonderwijs willen volgen. Uitgelegd wordt dat afstandsonderwijs steeds wordt gecombineerd met voldoende ondersteuning via contactmomenten. Hiertoe worden infomomenten georganiseerd.

De commissie nam in het zelfevaluatierapport kennis van het curriculum. Het opleidingsprogramma bestaat uit 90 studiepunten (SP), verdeeld over minimaal drie en voor het modeltraject over minstens zes semesters.

Het werd uitgebouwd op basis van competentietrajecten. Voor deze competentietrajecten werd elk leerresultaat van het DLR verfijnd in leerdoelen, die op vier niveaus gedefinieerd zijn: weten, inzien, toepassen en integreren. Door het opleidingsprogramma vanuit deze competentietrajecten op te stellen, wil de opleiding waarborgen dat alle leerresultaten doorheen de opleiding logisch opgebouwd zijn en door de studenten bereikt worden. De commissie kon in de competentiematrix vaststellen dat het opleidingsprogramma de verschillende DLR dekt.

De commissie stelde vast dat de opleiding enerzijds wil dat studenten de opleiding zo flexibel mogelijk kunnen invullen, zodat ze aangepast is aan de persoonlijke noden van de diverse studentengroep. Anderzijds worden ook duidelijke volgtijdelijkheidsregels gehanteerd, die ervoor zorgen dat het traject van elke student voldoende verticaal opbouwt om het beoogde niveau 5 te bereiken. Vier pijlers zorgen voor de structuur van het programma: *Ik als lerende* (15 SP), *Ik als leerkracht in de klas* (41 SP, waarvan 15 SP praktijk), *Ik als leerkracht in de school* (19 SP) en *Ik als leerkracht in de praktijk* (15 SP). De pijler *Ik als lerende* heeft enerzijds als doel de student voor te bereiden op het succesvol doorlopen van het verdere opleidingsprogramma. Anderzijds is het de bedoeling een zicht te krijgen op verdere ontwikkelpunten van de student met het oog op een remediëringsaanbod op maat. Deze pijler dient afgerond te worden alvorens de student met de andere pijlers kan starten. In de pijler *Ik als leerkracht in de klas* komen alle opleidingsonderdelen aan bod waarin de student de competenties verwerft om een krachtige leeromgeving te ontwerpen met aandacht voor diversiteit. In de pijler *Ik als leerkracht in de school* verwerft de student de competenties die hij/zij nodig heeft in zijn/haar bredere en maatschappelijke rol als leerkracht.

Studenten kunnen de opleiding in twee vormen doorlopen: het reguliere en het Leerkracht-in Opleiding (LIO)-programma. Voor beide programma's zijn telkens twee trajecten uitgewerkt: een modeltraject waarin 15 SP per semester worden opgenomen; en een voltijds traject dat 30 SP per semester voorziet. Het reguliere programma kan voor studenten die niet te werk gesteld zijn in het onderwijs, ook aangeboden worden door middel van werkplekleren. De opleiding werkt hiervoor samen met secundaire scholen, waar de student drie dagen per week onbezoldigd werkt en de klas- en schoolwerking ondersteunt.

De commissie besprak met de opleiding hoe ze ervoor zorgt dat de pijlers die het onderwijs vormgeven zodanig worden ingevuld, dat ze afgestemd zijn op het specifieke doelpubliek en worden ingevuld op niveau 5. Deze vraag stelt zich met name voor de pijler *Ik als leraar in de school*, waar de inhoud van de opleidingsonderdelen zich op het eerste gezicht eerder lijkt te lenen voor een opleiding op bachelorniveau. De opleiding gaf verschillende voorbeelden van hoe ze de opleidingsonderdelen op het adequate niveau invult. Zo wordt voor het opleidingsonderdeel *Leerkracht en verantwoordelijkheid* o.a. EHBO aangeboden. Uitgelegd werd dat het opleidingsonderdeel *Onderwijs en maatschappij* inderdaad moeilijker op het correcte niveau te operationaliseren is, maar er werd gewezen op het belang van het opleiden van leerkrachten met een open geest en vaardigheden die hieraan gelinkt zijn. Dit is ook voor leerkrachten op graduaatsniveau belangrijk, aangezien ze ook geconfronteerd zullen worden met klascontexten waarin deze vaardigheden onmisbaar zijn. Er werd tijdens het gesprek ook op gewezen dat in de pijler *Ik als lerende* gebruik gemaakt is van de extra ruimte die door de nieuwe opleiding geboden wordt om de leerinhouden af te stemmen op de noden van de doelgroep, bv. door de focus op communicatievaardigheden.

De commissie ging met de opleiding in gesprek over hoe de coherentie van het curriculum geborgd zal worden over de verschillende aangeboden trajecten en de campussen heen. In dezelfde lijn stelt zich de vraag hoe gezien deze complexe context geborgd zal worden dat overal dezelfde OLR, en het beoogde graduaatsniveau, bereikt zullen worden. Uitgelegd werd dat voor wat betreft de coherentie van het curriculum, de leerinhouden op teamniveau worden bepaald, met oog voor de afstemming binnen en tussen de pijlers.

Om coördinatie over de twee campussen heen te bereiken, gebeurt alle ontwikkelwerk voor wat betreft leerpaden gezamenlijk met de twee teams. Verder werd ook onderstreept dat de leerdoelen in de competentietrajecten dezelfde zijn voor de verschillende trajecten die worden aangeboden. Hoewel de weg van de studenten anders is, komen in de opleidingsonderdelen dezelfde leerdoelen aan bod en worden studenten ook op diezelfde leerdoelen geëvalueerd (zie standaard 3). Bovendien is een belangrijk deel van de opleidingsonderdelen gezamenlijk voor alle trajecten. Zo verschilt het LIO-programma enkel van het reguliere programma in de praktijkcomponent. De eerste twee semesters van het LIO-modeltraject zijn identiek aan die van het reguliere modeltraject om aan de volgtijdelijkheidsvoorwaarden op het vlak van vakdidactiek te voldoen.

In het zelfevaluatie-rapport wordt erop gewezen dat de praktijkcomponent één derde van de studiepunten omvat (30 SP) en nauw verbonden is met de theorie. De opbouw ervan is gradueel en evolueert van het toepassen van vaardigheden in een gesimuleerde context naar het toepassen van de competenties in het werkveld. Aangestipt wordt dat het de bedoeling is om het opleidingsonderdeel *Werkveldverkenning*, dat deel uitmaakt van de pijler *Ik als leerkracht in de praktijk*, vroeg in de opleiding te voorzien, zodat studenten snel in contact met het werkveld komen. In *Vakdidactische stage 1* leert de student van en met de vakmentor aan de hand van observatie- en participatieopdrachten. De *Vakdidactische stage 2* vormt het sluitstuk van de opleiding. De student handelt er zelfstandig en werkt samen in de complexe praktijk van alledag.

De commissie stelde vast dat de opleiding voor 30 SP praktijk gekozen heeft, het decretale minimum. Ook constateerde ze dat in sommige semesters van het modeltraject er geen praktijk voorzien wordt. Dit geldt bijvoorbeeld voor het eerste semester, wat betekent dat contact met de praktijk minstens wordt uitgesteld tot het tweede semester. Ook in het vijfde semester is er geen praktijk. De commissie ging met de opleiding in gesprek over de vraag of deze werkwijze conform het profiel van de opleiding is, waarin de praktijkcomponent erg wordt benadrukt. Er werd op gewezen dat de beperking in het curriculum van 30 SP praktijk het gevolg van een afspraak op associatieniveau is. Uitgelegd werd bovendien dat doorheen de opleiding de theorie steeds zo veel mogelijk betrokken wordt op de onderwijspraktijk. Er wordt bovendien een bewuste lijn uitgetekend: in het eerste semester leert de student zichzelf kennen als lerende, vanaf het tweede semester is het de bedoeling om naar de praktijk te gaan en plaats te maken voor werkveldverkenning.

Het zelfevaluatie-rapport beschrijft hoe voor de praktijkcomponent de begeleiding van de studenten enerzijds gebeurt door het opleidingsteam en anderzijds door een stagementor uit het werkveld. Er is nauw contact tussen beide partijen tijdens de stage en de stagebegeleider uit de school bezoekt de student minstens twee keer tijdens de stage. Tijdens de stage worden intervisiegesprekken georganiseerd, waarbij de student een Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) opstelt om de eigen groei te monitoren. In het LIO-traject is de intervisiecomponent uitgebreider.

De opleiding zet sterk in op in-, door- en uitstroombegeleiding. Voor wat betreft de instroombegeleiding wijst de opleiding er in het zelfevaluatie-rapport op dat het profiel van de instromende studenten erg divers is. Bij aanvang moeten de studenten minstens drie jaar nuttige praktijkervaring kunnen bewijzen, om te kunnen instromen. De commissie besprak met de opleiding op welke manier ze dit wenst aan te pakken. De opleiding gaf aan dat het nog onduidelijk is via welke procedure deze praktijkervaring aangetoond zal kunnen worden.

De hogescholen zijn hierover, via de VLHORA, nog in gesprek zijn met de Vlaamse overheid, om afstemming met de procedure voor de beroepsanciënniteit te verzekeren. Zo lang op dit niveau geen beslissing genomen wordt, kan de opleiding toekomstige studenten niet informeren. De opleiding gaf aan met de eerste infodagen te beginnen rond april-mei.

Uitgelegd werd dat duidelijk zal moeten gecommuniceerd worden dat late inschrijvingen van studenten niet langer mogelijk zullen zijn, aangezien ze eerst de procedure rond het aantonen van praktijkervaring moeten doorlopen. Wel is er een instapmoment in februari, waar de studenten eventueel naar kunnen worden doorverwezen.

De instroombegeleiding houdt ook in dat de student geïnformeerd wordt over de EVC- en EVK-procedure. De commissie besprak met de opleiding of deze procedure zwaarder geworden is door de inkanteling van de CVO's in de hogescholen. Uitgelegd werd dat de EVK-procedure nog steeds een slanke procedure is, die grotendeels wordt uitgevoerd door de trajectbegeleider van de opleiding. De EVC-procedure vindt plaats op associatieniveau en kan gebeuren op basis van een portfolio. Deze procedure is uitgebreider en er is ook een hogere kostprijs aan verbonden. Uitgelegd werd dat de opleiding zich hier bewust van is. Om geen onnodige barrières op te werpen, wordt daarom ook de mogelijkheid voorzien om studenten meteen bij het begin van het semester examen te laten afleggen voor een opleidingsonderdeel, zodat ze er verder van vrijgesteld zijn.

De doorstroombegeleiding is meerlagig. Elke lector is monitor voor zijn opleidingsonderdelen en zorgt voor inhoudelijke ondersteuning van de studenten. Daarnaast is er een (vraaggestuurd) mentoraat. Uitgelegd werd tijdens het toelichtend gesprek dat de trajectbegeleiding de student niet alleen tijdens de start begeleidt, maar ook bij de eerste resultaten samen met de student reflecteert. De resultaten uit het luik *Ik als lerende* zijn hierbij mee sturend. Bovendien wordt in de opleiding veel gewerkt met formatieve evaluatie. Voor de uitstroombegeleiding kunnende studenten deelnemen aan de Howestbrede 'Future days'. Aangestipt wordt dat de stage-ervaring ook helpt om zicht te krijgen op het beroep en om een netwerk op te bouwen. Er zijn jaarlijkse netwerkmomenten voor alumni om de contacten te blijven behouden voor eventuele latere professionaliseringstrajecten.

Voor wat betreft het personeel vernam de commissie in het zelfevaluatie-rapport dat het team uit 15,5 vte zal bestaan. 5,4 VTE (18 koppen, waarvan 4 vastbenoemden) zijn aangesteld in CVO Vlaamse Ardennen en 8.5 VTE (14 koppen, waarvan 8 vastbenoemden) in CVO IVO. Het zelfevaluatie-rapport beschrijft dat in de nieuwe opleiding de expertise van de lectoren uit de specifieke lerarenopleiding gecombineerd worden met de expertise van de geïntegreerde lerarenopleiding. Eén van de lectoren heeft ook een aanstelling in de geïntegreerde lerarenopleiding in Howest. Acht teamleden zijn werkzaam in het secundair onderwijs, wat door de opleiding als een meerwaarde wordt gezien. Eén teamlid heeft een halftijdse opdracht in het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) waardoor ze haar expertise kan meenemen bij het opleidingsonderdeel Onderwijspsychologie.

De visie op de kwaliteiten van het team dat de nieuwe opleiding zal invullen is dat de lectoren ruime ervaring dienen te hebben in het lesgeven aan de doelgroep, met het ontwikkelen van leerpaden en studiemateriaal. Ze hebben inzicht in het takenpakket van de leerkracht en kennen de verwachtingen aangaande het beroep. Als lerarenopleiders is het team zich bewust van het dubbele niveau van het congruent opleiden. Zij nemen de unieke en uitdagende rol van voorbeeld voor de studenten op in hun streven naar het afleveren van goede leerkrachten. Met het oog op afstemming binnen het team, vinden er regelmatige teamvergaderingen plaats. Het opleidingsteam wordt aangestuurd door een Opleidingscommissie, die op haar beurt wordt aangestuurd door een opleidingsdirecteur. Het opleidingsteam wordt ondersteund door de Algemene Diensten van Howest op vlak van kwaliteitszorg, onderwijsontwikkeling en -processen, communicatie, internationalisering en dienstverlening en HR.

Voor de faciliteiten kan een beroep gedaan worden op de voorzieningen die aanwezig zijn op Howest Campus Rijselstraat en het CVO Vlaamse Ardennen. Verder worden de opleidingen meegenomen in het facilitaire beleid van de Hogeschool.

De commissie ging in gesprek over de manier waarop de opleiding het diverse en uitgebreide aanbod van vakdidactieken zal waarborgen. Uitgelegd werd dat de inschrijvingen afgewacht moeten worden om concreet zicht te krijgen op welke vakdidactieken nodig zijn. Dit neemt niet weg dat er al voorbereidend werk getroffen is. De visie van de opleiding is dat niet met clusters gewerkt zal worden, maar dat de aparte vakdidactieken aangeboden zullen worden. Er werd reeds in kaart gebracht voor welke vakdidactieken er expertise aanwezig is op beide campussen. Daar waar er hiaten zijn, worden actief andere werkwijzen verkend. Zo kan er via gastdocenten gewerkt worden. Ook worden samenwerkingen met secundaire scholen in het vooruitzicht gesteld. Bovendien wordt een samenwerking opgezet tussen verschillende CVO's van het gemeenschapsonderwijs om bepaalde vakdidactieken samen, CVO-overkoepelend, aan te kunnen bieden.

De commissie stelde de vraag hoe de kwaliteit geborgd zal worden indien voor bepaalde vakdidactieken een beroep gedaan zal worden op mentoren uit partnerscholen. Uitgelegd werd dat de CVO's, door de stages, de scholen goed kennen en weten waar er stagementoren zijn met goede vakdidactische vaardigheden. Bovendien beschikt de hogeschool ook over een mentorenvorming, waar de mentoren die verbonden zijn aan de nieuwe opleiding ook op zullen kunnen intekenen. Daarnaast zal ook de aanstellingsprocedure van de Howest worden ingezet, waarin ook een aantal kwaliteitsgaranties zijn ingebouwd.

Overwegingen

De commissie komt tot de conclusie dat de opleiding de studenten een onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt de beoogde leerresultaten te realiseren. De opleiding heeft de vereiste omvang van 90 studiepunten, ingedeeld in de voorgeschreven indelingen t.a.v. theorie en praktijk. De DLR worden via de competentietrajecten op adequate wijze vertaald in leerdoelen, die ook in de aparte opleidingsonderdelen terugkomen. De commissie is van mening dat de ECTS-fiches duidelijk zijn omschreven en dat de leerdoelen geformuleerd zijn op het adequate niveau. Het didactisch concept vindt de commissie in lijn met het beoogde opleidingsprofiel. De commissie heeft vastgesteld dat conform het didactisch concept in de ECTS-fiches een gevarieerd en activerend aanbod van werkvormen wordt voorzien.

De commissie waardeert dat het programma van de opleiding gedifferentieerd wordt aangeboden, met keuze tussen dag-, avond of zaterdagonderwijs; contactonderwijs of 'blended learning'; een regulier of LIO-traject. Ze is van mening dat de opleiding op deze manier heel concreet inzet op het verlagen van de drempel voor de beoogde doelgroep. De vier pijlers die het programma structuur geven, vindt de commissie sterk en doordracht. Ze zorgen voor een logische opbouw van het programma en bieden de studenten een duidelijke leerlijn. Samen met de harde volgtijdelijkheidseisen zorgen deze ervoor dat de studenten, onafhankelijk van het gekozen traject, het educatieve graadaatsniveau kunnen bereiken. Sterk vindt de commissie bovendien dat de eerste pijler gericht is op de ontwikkeling van basisvaardigheden en fungeert als een soort screeningsmodule, van waaruit de trajectbegeleiding vervolgens vertrekt. Tegelijkertijd vraagt de commissie blijvend te bewaken dat bij de concrete invulling van de pijlers voldoende rekening gehouden wordt met de specificiteit van het doelpubliek van deze opleiding.

Voor wat betreft de ruimte die in de opleiding aan de praktijkcomponent wordt gewijd, stelde de commissie vast dat de opleiding voldoet aan het decretale minimum. De commissie waardeert dat de opleiding in een LIO-traject voorziet en ook werkplekleren als een optie ziet voor studenten die het reguliere traject voltijds aanvatten. Ze is van mening dat de begeleiding die voorzien wordt voor de stages, ook in het LIO-traject, aan de maat is.

Wel raadt ze aan om de studenten al in het eerste semester in contact te laten komen met een reële schoolcontext en dit contact vervolgens in elk semester van het modeltraject te voorzien.

De commissie vindt de kwaliteit en de kwantiteit van de staf voldoende. Ze waardeert dat er belang gehecht wordt aan aanwezigheid van docenten met ervaring in het secundair onderwijs. Ze vindt het vertrouwenwekkend dat in de ontwikkeling van de opleiding input van het CVO betrokken is, maar vraagt de opleiding de daar aanwezige expertise nog beter te benutten, zowel voor wat betreft visievorming (standaard 1), als uitwerking curriculum (standaard 2) en toetsing (standaard 3). De commissie heeft waardering voor de ambitie van de opleiding om de verschillende vakdidactieken aan te bieden en niet te opteren voor clustering. De commissie verwelkomt dat partnerscholen met sterke stagementoren zullen worden ingezet voor het aanbod van vakdidactieken die niet gedekt zijn door de expertise van de eigen docenten. Wel vraagt ze de kwaliteit van deze mentoren blijvend te monitoren. De commissie waardeert de plannen om hen te betrekken in het professionaliseringsaanbod van de Howest. Dat er een aanstellingsprocedure is die de kwaliteit nauwlettend in het oog houdt, vindt de commissie positief.

De commissie is van mening dat de in-, door- en uitstroombegleiding aan de maat is. Ze ondersteunt de opleiding in het streven naar een laagdrempelige procedure voor het aantonen van beroepservaring. Ze vraagt met aandrang dat de Vlaamse overheid snel een beslissing neemt over de procedure, want verder uitstel staat een tijdige informatiecampagne voor toekomstige studenten in de weg. De commissie besluit bovendien dat de voorzieningen waarmee de opleiding ondersteund wordt, op orde zijn.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De commissie nam in het zelfevaluatie-rapport kennis van het evaluatiebeleid van de opleiding, die de kwaliteitskaders van de Howest op het vlak van toetsing zal overnemen. Het Howest-toetsbeleid bewaakt de kwaliteit van toetsing vanuit een meerlagig model en ziet toetsing altijd als een leermoment voor de student (i.f.v. zijn leerproces), de lector (i.f.v. zijn onderwijspraktijk) en de opleiding (i.f.v. het toetsbeleid). Dit toetskader werd vertaald naar een toetsscan voor opleidingen. Deze toetsscan is een werkinstrument en ondersteunt de opleiding bij het uitbouwen en het monitoren van een opleidings-specifiek toetsbeleid. Het opleidingsteam wordt vanuit de hogeschool ondersteund om dit kader in de nieuwe educatieve graduaatsopleiding te integreren.

Het zelfevaluatie-rapport beschrijft dat voor de educatieve graduaatsopleiding een aantal afspraken gemaakt zijn, die ervoor moeten zorgen dat de toetsing valide, betrouwbaar en transparant is. Zo maakt de toetsing integraal deel uit van de studiefiches, die op teamniveau worden opgesteld. Hierdoor wordt de toetsing een gedeelde verantwoordelijkheid van het opleidingsteam. Het DLR en de leerdoelen zijn richtinggevend voor de invulling van de toetsing van alle opleidingsonderdelen. De toetsing gebeurt competentiegericht en aan de hand van gepaste instrumenten. Gezien de visie naar het zelfsturend opleiden van de studenten, wordt zowel permanente als eindevaluatie voorzien. Hierin speelt zelf- en peerevaluatie een belangrijke rol. Door te reflecteren over hun eigen competenties aan de hand van het DLR krijgen studenten voeling met waar ze staan in het leerproces.

Met het oog op transparantie beschikken alle studenten over voorbeeldexamenvragen en worden studenten bij de start van alle opleidingsonderdelen geïnformeerd over alle evaluatiemodaliteiten. Studenten kunnen voor hun evaluaties faciliteiten aanvragen, bijvoorbeeld omwille van een leerstoornis, een functiebeperking of een specifiek statuut. Om kwaliteitsvol te toetsen volgt het opleidingsteam de PDCA-cyclus (plan-do-check-act). Het onderwijsrendement van de opleiding zal gemonitord worden, zowel voor de opleiding in zijn geheel (time-to-graduation) als op niveau van de verschillende opleidingsonderdelen.

Met het oog op een kwaliteitsvolle toetsing in de praktijkcomponent, wordt een nauwe samenwerking met kwaliteitsvolle stageplaatsen uitgewerkt. De stagementoren krijgen voor de start van de stage de stagehandleiding, waarin de beoogde leerdoelen en de manier van evalueren uitgelegd wordt. Jaarlijks organiseert de Howest ook studiedagen voor stagementoren, met hun verdere professionalisering als doel.

Het zelfevaluatierapport geeft aan dat het eindniveau (VKS 5) van de studenten gemeten wordt aan de hand van vier opleidingsonderdelen, waarin de leerresultaten op het integratieniveau van de competentietrajecten afgetoetst worden. Centraal staan de *Vakdidactische stage 2* (9 SP) en *Vakdidactisch handelen 2* (12 SP in het LIO-programma). Om erover te waken dat de student niet enkel beoordeeld wordt door een stagementor en stagebegeleider worden ook in andere opleidingsonderdelen (*Taal en onderwijs, Onderwijs en maatschappij, Leerkracht en verantwoordelijkheden*) een aantal leerresultaten op integratieniveau getoetst. Hiervoor wordt gewerkt met authentieke opdrachten waarin de onderwijscontext of werkveld actief betrokken zijn. De commissie ging tijdens het toelichtend gesprek in dialoog over de vraag waarom voor deze samenstelling van opleidingsonderdelen gekozen werd voor het toetsen van het eindniveau. Uitgelegd werd dat enerzijds leerresultaten 9 en 10 uit het DLR (zie bijlage 2) moeilijk in een stage te attesteren zijn, wat tot de beslissing leidde om deze in een ander opleidingsonderdeel te evalueren. Een aantal leerresultaten worden bovendien verschillende keren op integratieniveau getoetst, om zeker een accurate uitspraak te kunnen maken over het bereiken van het eindniveau.

De commissie besprak ook hoe het eindniveau in deze opleidingsonderdelen zal worden aangetoond. Ze stelde vast dat de opleiding nog geen duidelijke beslissing heeft getroffen over de exacte manier waarop het eindniveau zal worden vastgesteld. Tijdens het gesprek werden verschillende opties naar voor geschoven, zoals een portfolio of een POP. Voor de stage zal gewerkt worden met een rubric, waarop duidelijk geformuleerde gedragsindicatoren beoordelaars zullen ondersteunen bij het vaststellen van het eindniveau. Dit is een verderzetting van de werkwijze die nu ook al in de CVO's wordt gehanteerd. Uitgelegd werd dat ook specifieke elementen van het profiel, zoals reflectie, creativiteit en ondernemingszin hierin zullen worden meegenomen. De commissie vernam dat deze evaluatiedocumenten nog dienen te worden uitgewerkt. De competentietrajecten, die de DLR al operationaliseren, kunnen hiervoor echter als basis gebruikt worden. Het werkveld zal bij de uitwerking van deze instrumenten betrokken worden.

Voor wat betreft de rol van het werkveld in de bepaling van het eindniveau stelt het zelfevaluatierapport dat het scoren van de evaluaties grotendeels in eigen hand gehouden wordt, met het oog op callibratie. Gevraagd naar het gewicht van het werkveld in de beoordeling, werd gemeld dat de helft van het eindcijfer bepaald wordt door het werkveld. Uitgelegd werd dat de betrokkene vanuit het werkveld met name ook beter in staat is om het functioneren van de student op het mesoniveau, binnen de school dus, op zich te nemen.

Overwegingen

De commissie komt tot de conclusie dat de opleiding beschikt over een kwaliteitsvol toetsstelsel. De opleiding schrijft zich in op het Howest-brede toetsbeleid, dat heldere procedures heeft die ertoe leiden dat de toetsing valide, betrouwbaar en transparant is.

De opleiding maakt bovendien duidelijk op welke manier de monitoring plaatsvindt dat dit beleid ook in realiteit kwaliteitsvol wordt toegepast. De toetsvormen zijn congruent met de werkvormen en toetsdoelen.

De manier waarop het eindniveau van de studenten wordt vastgesteld, voldoet aan de eisen. De commissie stelde vast dat alle DLR op integratieniveau getoetst worden. Dit gebeurt in elk traject op basis van de toetsing in drie opleidingsonderdelen. De opleiding heeft een duidelijke visie over de rol van het werkveld in deze eindevaluatie. De commissie beveelt de opleiding echter aan om met absolute prioriteit een beslissing te treffen over de exacte manier waarop de toetsing van het eindniveau zal gebeuren. Dit houdt enerzijds in dat er helderheid komt over de vorm waarin studenten het eindniveau zullen bewijzen (bv. portfolio, POP, observatie of een combinatie hiervan). Anderzijds moet ook het geplande evaluatie-instrument worden uitgewerkt, dat duidelijke criteria en gedragsindicatoren biedt op basis waarvan het eindniveau in de verschillende opleidingsonderdelen kan worden vastgesteld. De competentietrajecten vormen hiervoor een geschikt vertrekpunt. De commissie raadt bovendien aan snel werk te maken van het verder concretiseren van de specifieke visie op de praktijkleraar op niveau 5 (zie standaard 1), zodat deze aangescherpte visie dan gebruikt kan worden om het evaluatie-instrument uit te werken.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding deze verbeterslag op korte termijn zal kunnen realiseren. Ze baseert dit vertrouwen op de vaststelling dat de opleiding een beroep kan doen op de ondersteunende diensten van de hogeschool. Bovendien kan ze gebruik maken van de uitgebreide expertise binnen de CVO's. De commissie raadt aan deze expertise nog beter te betrekken in de uitwerking van de toetsing. Hierbij moeten er ook duidelijke regels komen voor de manier waarop het werkveld betrokken wordt in de toetsing van het eindniveau. De commissie waardeert dat stagementoren in de toekomst gebruik zullen kunnen maken van het Howest-aanbod inzake professionalisering van mentoren.

Oordeel: voldoende

2.4 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de educatieve graduaatsopleiding voor het secundair onderwijs voldoende. De beoogde opleidingsspecifieke leerresultaten passen wat betreft niveau en oriëntatie binnen het Vlaamse Kwalificatieraamwerk. De opleiding biedt de studenten een onderwijsleeromgeving die hen in staat stelt de beoogde leerresultaten te realiseren. Bovendien beschikt de opleiding over een kwaliteitsvol toetsstelsel. De vaststelling van het eindniveau van de studenten gebeurt op voldoende wijze.

Wel identificeerde de commissie verschillende verbeterpunten waar de opleiding nu prioritair werk van moet maken. De opleiding moet het profiel van de praktijkleerkracht op graduaatsniveau, waartoe de opleiding wil opleiden, verder aanscherpen. Deze aangescherpte visie kan vervolgens gebruikt worden om een evaluatie-instrument uit te werken, met heldere evaluatiecriteria, dat ingezet kan worden voor de vaststelling van het eindniveau. Hierbij dient ook absolute prioriteit gegeven te worden aan het vaststellen van de vorm waarin studenten het eindniveau moeten bewijzen.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding deze verbetering op korte termijn kan realiseren. Ze baseert dit vertrouwen ten eerste op de vaststelling dat de kernen van de verdere uitwerking duidelijk naar voren kwamen. Ten tweede kan de opleiding een beroep doen op de ondersteunende diensten van de hogeschool. Ten derde staat ook de uitgebreide expertise binnen de CVO's ter beschikking. De commissie raadt aan deze expertise nog beter te betrekken in de uitwerking van de visie, curriculum en toetsing van de opleiding.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe Opleiding specificatie Educatieve Graduaatsopleiding en Educatieve Masteropleiding”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 8 juni 2018.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 20 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 20 november 2018 om 10 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Isabel Uitdebroeck**
- **Elke Ruys**
- **Eva Hüwels**
- **Joke De Bruyne**
- **Koen De Praeter**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 20 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 14 januari 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Naam, Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Hogeschool West-Vlaanderen Marksesteenweg 58 B-8500 KORTRIJK +32 56 24 12 90 info@howest.be www.howest.be
Naam, functie contactpersoon	Lode De Geyter, Algemeen Directeur
Naam associatie	Associatie Universiteit Gent
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Educatief graduaat in het secundair onderwijs
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	VKS 5
(Delen van) studiegebied(en)	Onderwijs
ISCED benaming van het studiegebied	ISCED-F 2013: 01 Education
Opleidingsvarianten	-
Onderwijstaal	Nederlands
De vestigingen waar de opleiding wordt aangeboden	<ul style="list-style-type: none">• Brugge• Oudenaarde
Studieomvang (in studiepunten)	90
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	Educatieve bacheloropleiding

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs formuleert concrete doelstellingen, ontwerpt krachtige leeromgevingen en gebruikt passende werkvormen en evaluatiemethodieken ter ondersteuning van het leer- en ontwikkelingsproces. Hij differentieert in functie van de klasgroep en de individuele leerlingen.
2. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs geeft mee vorm aan een positief en ondersteunend leer- en leefklimaat. Hij geeft aandacht aan attitudevorming bij leerlingen en bereidt ze voor op het functioneren op de arbeidsmarkt en op maatschappelijke participatie. Hij gaat gepast om met diversiteit.
3. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs beheerst de domeinspecifieke vakinhoudelijke en vakdidactische basiskennis. Hij vertaalt deze inhouden gestructureerd en praktijkgericht naar de leerlingen en gebruikt hierbij zijn relevante praktijkervaring. Hij geeft daarbij aandacht aan een correcte en gepaste taal. Hij ondersteunt leerlingen in hun studie- en beroepskeuzeproces.
4. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs organiseert een veilige en efficiënte werk- en leeromgeving. Hij voert administratieve taken correct uit.
5. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs professionaliseert zich en past nieuwe vakgerichte ontwikkelingen toe in zijn onderwijspraktijk. Hij reflecteert kritisch op het eigen functioneren en stuurt zichzelf bij.
6. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs beheerst de basisvaardigheden om, aangepast aan de context, te communiceren met ouders met respect voor diversiteit.
7. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs neemt zijn verantwoordelijkheid op in het team en neemt deel aan het overleg rond de pedagogische en (vak)didactische aanpak. Hij neemt in het schoolteam initiatieven om het pedagogisch project mee te realiseren.
8. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs beheerst de basisvaardigheden om te communiceren met externe partners.
9. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs kan in gesprek gaan over zijn beroep en de plaats daarvan in de samenleving. Hij kan deelnemen aan het maatschappelijk debat rond onderwijskundige thema's.
10. De educatief gegradueerde voor secundair onderwijs benadert met een open geest ontwikkelingen op sociaal-politieke, sociaal-economische, levensbeschouwelijke, cultureel-esthetische en cultureel-wetenschappelijke domeinen.

Datum validatie: 15 oktober 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Martine Tritz (*voorzitter*) studeerde Pedagogische Wetenschappen (richting Onderwijskunde) en Sociale en Agogische Wetenschappen aan de KU Leuven. en Sociale en Culturele Antropologie aan de KU Leuven. Ze behaalde aan dezelfde instelling ook haar Aggregaat secundair onderwijs. Van 1995 tot 2015 was ze werkzaam in de opleiding Leraar Secundair Onderwijs van de Karel de Grote Hogeschool Antwerpen. Ze vervulde er verschillende functies, waaronder beleidsmedewerker praktijk en lid van het dagelijks bestuur; praktijkcoördinator; lector pedagogische, agogische, didactische en psychologische vakken; leertrajectbegeleider; supervisor; organisator van/lesgever in de mentorenvorming. In de periode 1978-1995 was ze lector en stagebegeleider in verschillende andere hogescholen. Sinds 2015 is ze bestuurder van de scholen van het OLV Pulhof te Berchem.

Lex Stomp (*commissielid*) is senior projectleider Internationalisering en teamleider Onderwijsconsultants bij de lerarenopleidingen van Hogeschool Windesheim in Zwolle, Nederland. Hij heeft twee masters onderwijs (MEd) geografie en sociale wetenschappen. Na een carrière als leraar aardrijkskunde in het voortgezet onderwijs werd hij lerarenopleider bij de lerarenopleidingen basis- en voortgezet onderwijs van Windesheim. Vervolgens was hij daar vijf jaar directeur van de Pabo en negen jaar directeur van de lerarenopleiding voortgezet onderwijs. Hij houdt zich bezig met culturele diversiteit in het curriculum van de lerarenopleidingen van Windesheim. Als consultant voert hij regelmatig visitaties en peer-reviews uit binnen instellingen voor hoger onderwijs in Nederland, Litouwen en Vlaanderen.

Diter Den Baes (*commissielid*) studeerde Geschiedenis aan de Universiteit Gent. Hij behaalde bovendien aan diezelfde universiteit de diploma's van Geaggregeerde voor het secundair onderwijs in de geschiedenis en Gediplomeerde in de gespecialiseerde studies van Management voor overheidsorganisaties. In de periode 2003-2012 was hij leerkracht Geschiedenis en Cultuurwetenschappen. Van 2012-2017 was hij directeur Secundair Onderwijs van de Athena campus Heule/CLW. Sinds 2018 is hij algemeen directeur van de scholengroep Mandel en Leie.

Koen Smets (*student-commissielid*) werkt reeds meer dan 15 jaar in de sociale economie als begeleider van kansengroepen. In 2017 behaalde hij als werkstudent zijn diploma van gegradueerde Sociaal Cultureel Werk (HBO5) aan het centrum voor Volwassenenonderwijs van de Sociale School van Heverlee. Hij volgt momenteel de bacheloropleiding Sociaal werk 'Maatschappelijk advisering' aan het University College Leuven-Limburg (UCLL).

De commissie werd bijgestaan door:

- **Liza Kozłowska**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Jetje De Groof**, freelance, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode en privacyverklaring.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Aanvraagdossier TNO Educatieve graduaatsopleiding voor het secundair onderwijs

Bijlagen bij het aanvraagdossier:

- Domeinspecifieke leerresultaten
- Voorbeeld van competentietraject
- Competentiematrix
- Schematisch programmaoverzicht
- Onderwijs- en examenregeling Howest 2018-2019
- EVC-Gids aanvragers AUGent
- Resultatenbundel transitiefonds AUGent
- Inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen (ECTS-fiches)
- Bevragingplanning
- Overzicht personeel en modules Campus Brugge
- Overzicht personeel en modules Campus Oudenaarde
- Invulling trajectschijf 1&2 academiejaar 2019-2020
- Contacten werkveld
- Balans en resultatenrekening Howest 2017
- KZ-criteria

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

CVO	Centrum voor Volwassenenonderwijs
DLR	Domeinspecifieke Leerresultaten
EVC	Eerder Verworven Competenties
EVK	Eerder Verworven Kwalificaties
FG	Functionele Gehelen
LIO	Leraar in opleiding
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OLR	Opleidingsspecifieke Leerresultaten
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VKS	Vlaamse Kwalificatiestructuur

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de toetsing van de nieuwe opleiding educatief graduaat in het secundair onderwijs.

